

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 hetilsor egyszeri hirdetése
 30 f. Közlemények sora 80 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 Telefon-szám 16. ::

Miért nem lehet a benyújtott választójogi javaslatból jelen alakjában szentesített törvény?

Nem akarok jelen soraim keretében nemzeti szempontból foglalkozni a törvényjavaslatlalt már csak azért sem, mert ezen szempontból oly meggyőző erővel bírálta a javaslatot Tisza István, hogy ezek után fölösleges minden bizonyítás. Aki nem lát benne veszedelmet e beszéd után, avval kár szóbaállani, mert az egyszerűen nem akarja meglátni azt az örvényt, melybe e javaslat sodorja (lehet, hogy akaratlanul) a magyar nemzeti államot és a magyarság létét, nemzeti életét.

E sorok célja, hogy kimutassa e lapok olvasói előtt a javaslat gyengéit és részrehajlóságát, még pedig oly fokú részrehajlóságát, melyet sem megokolni, sem elfogadni nem lehet. A javaslat szerint (20. § 5. p.-ja) az írni és olvasni tudást vélelmezni kell és e kellék igazolását nem lehet megkövetelni attól: aki ipari üzlet vagy vállalat körében van állandóan alkalmazva. A 25. § szerint pedig az ipari üzlet vagy vállalat körében állandóan alkalmazottnak az tekintendő, aki az utolsó év hat hónapján keresztül, ha megszakítással is, tagja volt a betegsegélyező-pénztárnak. Nézzük már most meg, hogy az életben mi lesz ezen rendelkezésnek a következménye. Az építő-vállalkozó építkezéseire felfogad rendszerint malterkeverőnek, téglahordónak esetleg csomó csavargót, falusi cigányt és egyéb selejtes, a javaslat szerint is kizárható elemeket, akik természetesen írni-olvasni sem tudnak. A munkásbiztosító-törvény rendelkezései szerint a munkaadó köteles ezen alkalmazottait a betegsegélyező-pénztárba beiratni és értük a munkák tartama alatt a díjakat befizetni.

Ezzel tehát a munkaadó választójogot adott oly analfabéta elemeknek, amelyeket a szép indokolás szerint a javaslat kizárt a választó-névjegyzékből, tényleg azonban ezen a kapun nagy tömegekben bebocsájt, még pedig a legkönnyebb, a legbiztosabb módon, mert a betegsegélyező-pénztárak névjegyzéke a választók összeírásának az alapját képezi.

Nézzünk azonban egy más példát. A mezőgazdasági szeszgyári üzemnél a piszkos munkák elvégzésére rendszeren csak a falu salakja vállalkozik. A betegsegélyzőbe

való bejelentés kötelezettsége ezekre is kiterjed és így a szeszgyáros választójogosultságot ad a falu végén lakó, rendszerint lopásból élő, írni-olvasni nem tudó cigánynak, míg annak a kiscigánynak, aki írni-olvasni jól tud, de nem fizet csak 9 korona 99 fillér egyenes adót, választói jogosultsága nincsen.

Hát kérdem, hogy józan, törekvő kiscigánink előtt lehet-e ilyen törvény észszerűségét és szükségességét igazolni. De hol van itt a demokrácia elve és mi biztosítja a választások tisztaságát?

De nézzünk egy más példát. Az a fentidézett, 9 korona 99 fillér adót fizető, írni-olvasni tudó gazda a mi felvidékünkön mind jobbmódú gazda, kinek rendszerint cselédje van. Ha már most olyan cselédet fogad fel, ki konyit az írni-olvasnitudáshoz és az utolsó 5 évből 3 évet bár megszakításokkal, esetleg 30 gazda szolgálatában töltött: ennek a cselédjének szavazati joga van, magának azonban nincsen.

Hol itt az igazság, hol az egyforma elbánás és mi más ez, mint Magyarország sarkaiból való kifogatása és a söpredéknek favorizálása a dolgozó, nemzetfenntartó polgári osztályok rovására?

E lapok olvasói, remélem, e két példából (bár hozhatnék fel több ily képtelenséget) is azon meggyőződést meríthetik, hogy merőben lehetetlen, miszerint egy ily javaslat törvényerőre emelkedjék és akadjon Magyarországon többség, amely ezen képtelenségeket a világáramlatokra való üres szólások hatása alatt megszavazza.

Még képtelenebb helyzetek állanak elő a katonai jogcím révén, amelyekről esetleg legközelebb leszek bátor pár gyakorlati példával szolgálni.

Balatonfüred, 1918. febr. 27. *Ghillány Imre.*

Vitaesték.

Dr. Hartmann Imre eperjesi orvos, jelenleg katonai főorvos február 19-ikén előadást tartott a *nemi kérdéstről*. A mindvégig diszkrét, komoly, tudományos és mindenki által érthető, tanulságos előadást nagy figyelemmel hallgatta végig a közönség, mely között nők is voltak. Bizonyára eljöttek volna a többi megszokott hölgyhallgatók is, ha előre biztosak lettek volna abban, hogy itt tárgyilagos komolysággal fognak tárgyalni egy az egyén jövő boldogságára, egész nemzetünk, népünk jövőjére messze kiható, égetően fontos kérdést, amellyel az anyának,

feleségnek és a leendő feleségnek tisztában kell lennie.

Előadásának bevezetésében rámutat, hogy az élet két fő-fő mozgató rugója az éhség és a szerelem, amit a német így fejez ki: „Der Hunger und die Liebe bewältigen das Weltgetriebe“. Majd pedig foglalkozik mindama okokkal, amelyek a háború kapcsán a nemi bajoknak óriási elterjedését okozták. Ilyenek: a férfiak nagy koncentrációja, az atyai felügyelet hiánya a fiatalságnál, a nagy vagyoni eltolódás, egy általános, felületesebb életfelfogás, a nőknek a hadtáptereleteken való erős prostituálódása. Statisztikai adatokkal illusztrálja a katonaság- és fiataloknál való óriási megnövekedését a háború folyamán. Az orvosi statisztika szerint 100 ezer főnyi kiesést jelentenek a nemi bajok évente a születések terén hazánkban. A kankó által okozott lélekvesztesség pénzürtékben — nemzetgazdászokkal számított 5000 K-t véve alapul — 450 millió koronányi hiányt jelent évente. A syphilis által okozott korai elhalálozás 60 milliónyi kárt jelent az államra.

Ezek után áttér a nemibajok történetének a tárgyalására, beszámol a syphilisnek első járványoszerű elterjedéséről Európában 1495-ben, megemlékezik a híres magyar orvosról, Senf Mihályról, aki először tudta a kankót a syphilisről elválasztani. A 18-ik század végén divó Wasserschubokról, mikor százával szállították Bécs kéjnéit és dologtalanjait Magyarországra, kik e bántalmaknak nagymérvű elterjedését okozták minálunk.

A syphilis kór- és gyógytanára áttérve főleg négy momentummal foglalkozik, melyek a syphilidologia mai állásának alapköveit képezik. Ezek: 1. a syphilisnek állapotokra (majmokra) való átolthatósága, Roux és Nietschnikoff felfedezése 1903-ban; 2. a syphilis kórokozójának, a spirochaeta pallidának felfedezése Schaudin által. E felfedezés tette lehetővé a syphilis diagnózisát oly korán, mint ezt azelőtt álmodni sem lehetett. — Ennek kapcsán megismertet a fertőzés lehetőségével, amelyek lehetnek: a) véletlen fertőzések: ipariak és hivatásbeliek (üvegfüvők, orvosok, szülésznőknél); b) családbeliek a család intímabb érintkezése által; c) a nemi érintkezés folytán és d) a veleszületett fertőzések. Ugyanitt ismerteti a syphilis ciklikus lefolyását, a primaire stadium látszólag ártatlan tüneteit, a másodlagos és a harmadlagos szak változatos jelenségeit. 3. A Wassermann-reactio jelentőségét méltatja, mely reactio kivétel nélkül jelentkezik a syphilises nyilvánulások idején; pozitív eredménye mindig syphilis mellett szól, a negatív eredmény pedig a syphilist nem zárja ki. 4. Foglalkozik Ehrlich korszakalkotó fölfedezésével, az arsenobensollal, vagy Salvarsannal, mely szer ugyan nem felelt meg annak a nagy várakozásnak, mit belé helyeztek, de kénesóval kombinálva ma is a syphilisnek leghatásosabb gyógyszerét képezi.

A kankót ismertette leírja annak kóroko-

zóját, a Neisser által felfedezett gonokokkust. Leírja a megbetegedés tüneteit, mely a férfiak 80, a nők 20-25%-át megfertőzi. Utóbbiaknál gyakran lappang és csak a gyermekágyban, vagy az újszülött gyermek köthártyáján árulja el magát. E gyermekkorbeli kankós köthártyalob az összes vakságok 10%-ának válik okozójává. Leírja ezután a kankó által okozott súlyosabb megbetegedéseket, melynek a kankós vérmérgezés (sepsis), a kankós izület- és szívburok-lób. A legelterjedtebb szembetegségek, a trachomának kórokozója is nem egyéb, mint átalakult gonokokkus.

Befejezésül néhány pontban ismerteti a nemibetegségek elleni védekezés programját. A küzdelem főtényezője a prophylaxis, amely lehet egyéni és lehet általános, mikor az állam és annak szervezetei járnak el intézményesen. Ez utóbbi szempontjából első helyen áll a nemibajok főképp forrásának, a prostitúciónak asszanálása, a rationalis reglementatio. Intézkedni kellene, hogy a házasságkötés előtt egészségi bizonyítványt cseréljenek. Fontos reform volna a nemibajok kötelező bejelentése, a társadalomnak minél szélesebb körben való fölvilágosítása, a sportok terjesztése, gondoskodás speciális képzettségű orvosokról, jól vezetett ambulatóriumokról és kórházi osztályokról. Törvényben kellene kimondani a gyógykezelési kötelezettséget és büntetni mindenkit, ki mást tudatosan megfertőztet. Ismerteti a katonaság nagy feladatát, mely a leszerelés alkalmával e kérdéssel kapcsolatban reá vár.

Zúgó tapsvihár kísérte dr. Hartmann Imre előadását. Hozzászóltak Kleitsch János igazgató a vakokra és dr. Mosánszky Jenő ezredorvos a katonaságra vonatkozóan. Dr. Harkabusz András pedig a kérdés büntetőjogi oldalával foglalkozott háromszori felszólalásában. Dr. Csatóy Ágost az ifjúság felvilágosítása mellett, dr. Janicsek József pedig ellene érvelt. Dr. Dessewffy István hozzászólása után előadó összefoglalta az elhangzott véleményeket és megtette azokra az ő megjegyzéseit.

Utolsó vitaestéjét tartotta a Széchenyi-kör február 26-án, amely méltó, csattanó befejezése volt ez évad kétségtelenül mindvégig magas szintjén mozgó vitaestéinek. *Frimmel Gyula* p.-ü. s.-titkár értekezett az új, már életbe léptetett és a még eljövendő adókról. A kivonatos ismertetés helyett, közérdekű voltánál fogva, jövő számunkban kezdjük a nagy szak tudással és három új adónemet rövid és áttekinthető módon összefoglaló és megvilágító értekezésnek folytatónak közlését. A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta az előadást, melynek elhangzása után élénk vita fejlődött ki. Dr. Obetkó Dezső és dr. Maibaum Artur a földbirtoknak az adózás tekintetében való kirívó favorizálását kifogásolják. Kiválóan agrárállamunk összes földadója évi 70 milliót tesz ki, holott a házaké 45 millió. Hibáztatják a parlamentet, mely a földadót előre kontingentálta. Dr. Máriássy Béla felhívja, hogy a földbirtokos-osztály viszont nagyobb vérbeli áldozatot hoz a háború alatt. Székely Adolf kívánatosnak tartja, hogy az adókievítő-bizottságot alaposan oktassák ki az adótörvényekre, hogy az adókievítő-bizottságban jogtudó ember foglaljon helyet és hivatalból rendeljenek ki védőt az adózó polgárok védelmére. Vilecz János, Mayer Endre és dr. Csatóy Ágost rövid felszólalásai után dr. Máriássy Béla köszönetet mondott az előadónak a szép előadásért, valamint a közönségnek, amely a vitaestéket oly szorgalmasan látogatta, mire Gömör János a közönség nevében dr. Máriássy Bélának köszönte meg a vitaesték sikerült rendezését. Egy pár kedves szó nekem is jutott azért, hogy e sorokat hétről-hétre rovom. És most vegyünk búcsút e szép estéktől, amelyek lelki gyönyörű-

séget szereztek mindnyájunknak, kik a szellemi gimnasztikát élvezve, tanulva szórakoztunk és szórakozva tanultunk. Pont. A *békés* viszonttalálkozásra!

Sz-ly.

KÖZJÓTÉKONYSÁG.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1918. febr. 26-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 80,410:50
Az Eperjesi Takarékpénztár adománya 1000- (Ezzel adománya 4000 kor.-ra emelkedett)	
Schütz Emil szemelnyei körjegyző petróleumkiosztás feleslege címén	40-
Sesavniczky Imre szentmihályfalvai körjegyző útján: Megye községbeliek	9:40
Konka Géza felsőodori körjegyző útján: Végrosztoka községbeliek	22-
Litinye község előjárósága: táncmulatság jövedelme	11-
Kisszebeni főszolgabíró útján: a Haza-fias képeket terjesztő vállalat jutaléka a monyhádi körből	25:50
Wischn Győző sárosbogdányi körjegyző útján: lipóczi Keczer Béla cs. és kir. kamarás, nemes testőr-örnagy Bécs	100-
(Ezzel adománya 200 kor.-ra emelkedett)	
Ugyanannak útján: Begányi Jánosné Alsómérk	10-
Lazor Mihályné Alsómérk	5-
Czirbusz Lajos bertóti körjegyző, petróleumkiosztás többlete	20-
Roskoványi József töltészki körjegyző beküld	10-
Fekete Béla lemeszi szolgabíró útján: Matej István és társai	156-
Gallé István daróci körjegyző útján: cukor-eladás többlete Bajorvágás községben	10-
Tarcsa községben	10-
Széprét	5-
Olysó	5-
Polony	10-
Olysó bírtetésviszterítés	10-
Golecz József felsőodori lakos adom.	5-
Galló István felsővízközi főszolgabíró útján	325-
Összesen: K. 82,199:40	

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Együttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1918. febr. 26. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékek elnöke.

Az eperjesi hadiárva alapjára a következő adományok érkeztek:

Davidkó Géza és Szabol János adom.	30-
Sárosvármegyei Takarékpénztár	100-
Eperjesi Fogyasztási Szövetkezet	100-
Dr. Turkinyak Aladár adománya	20-
Az eperjesi állami tanítónőképzőintézetben dec. 9-ikén rendezett ünnepélyből	5:62
Az eperjesi ifjúsági leányegyesület színelőadásából	500-
Az eperjesi jótékony leányegyesület előadásából	881:19
Koszorúgyűjtés maradványa	27:40
Összesen	1664:21

A gyűjtés eredménye 1918. évi március 1-jén K. 59,227:69

Eperjes, 1918. március 1. MAGYAR JÓZSEF,
h. polgármester.

A szegény gyermekek felruházására. Az Eperjesi Fogyasztási Szövetkezet február 24-ikén tartott közgyűlésén 100 koronát juttatott az Első Eperjesi Szegénygyermeket Felruházó Asztaltársaságnak. E nemesszívű adományért fogadja hálás köszönetünket. Gregor Endre, elnök.

A sárosvármegyei tanítói hadiárva alapja javára az Eperjesi Fogyasztási Szövetkezet 200 koronát adományozott, mely jelentékeny összegért a várm. kir. tanfelügyelője a szövetkezetnek a vall.- és közokt.-ü. miniszter nevében köszönetét nyilvánította. Az összeget a tanfelügyelőség a rendeltetés szerinti alaphoz csatolta.

SZÉCHENYI-KÖR.

A március 6-iki zeneestélyt Káldi Soma, a zenezakváltmány tagja rendezte. Műsor:

1. MENDELSSOHN: **Zongorahármas.** I. Molto allegro ed agitato. II. Andante con moto tranquillo. III. Scherzo. IV. Finale. Előadja hegedűn Füredi Sándor, a debreczeni városi zeneiskola hegedűtanára, cellón Füredi Samu, a debreczeni városi zeneiskola cellótanára és zongorán Káldi Soma.
2. a) POPPER: **Adagio;**
b) POPPER: **Mazurka.** Cellón előadja Füredi Samu, zongorán kíséri Wohánerné Hoffmann Olga.
3. a) WIEUXTEMPS: **Rêverie;**
b) SAINT-SAËNS: **Introduction et Rondo Capriccioso.** Hegedűn előadja Füredi Sándor, zongorán kíséri Káldi Soma.
4. **Szavallat.** Előadja Kékény Ferenc, a kissebeni főgimnázium tanára.
5. WIENIAWSKY: **Faust-ábránd.** Hegedűn előadja Füredi Sándor, zongorán kíséri Káldi Soma.
6. a) RUBINSTEIN: **Melodie;**
b) ROVER: **Serenade;**
c) DAVIDOFF: **A szökőkútnál.** Cellón előadja Füredi Samu, zongorán kíséri Wohánerné Hoffmann Olga.

Zeneest. A Kör február 20-iki estélyéről szóló tudósításunk lapunk február 24-iki számából helyszüke miatt kimaradván, azt a következőkben közöljük.

Az est főszerepe Weil Hella fővárosi hangversenyénekesnőnek jutott, akit budapesti nagy sikerű föllépése és a fővárosi lapok igen elismerő kritikája, sőt sikereinek szem- és fültanú nagyon meglehető méltatása alapján örömmel üdvözöltünk hangversenytermünk dobogóján. Sajnos azonban, a kisasszony nagyfokú indiszpozícióval küzdött, amely főleg hangjának minőségére volt kedvezőtlen hatással. Megfelelő rezonancia és oppogio híján, hangja nélkülözötte a kívánatos tömörséget, teltséget, könnyedséget, üdéséget, csengő, alt-hangnál inkább talán a harangra emlékeztető, kongó színt és ugyancsak az alt-hang sötét színe mellett a bársonyszerű légyságot. E tulajdonságok helyett állandóan bizonyos hurutos ködfátyol borult hangjára, mely alól helyenkint, különösen a magasabb régiókban verőfényesebb hangok is fölesillantak. Hangja erős volt bár, de mégsem erőteljes. Az indiszpozíció természetesen kihatással volt a tiszta intonálásra is. Énekesnőnk úgy látszik a három regiszterből való éneklés módszerét (Garcia, Stockhausen) használja ki énekében. Ezzel főleg a mély hangok megerősítésére a gége leszorításával előállítható szintelen, rövid, u. n. préselt hangok alkalmazásával tett tanúbizonyosságot, amit mi, a regiszter-elméletet teljesen elvető, hanem helyett a mell- és fejrezonanciával képezett, egységes és egyenletes énekhang-skálának híve, egyszerűen csak mint methodust konstatáltunk. Az énekesnőnek előadó, színező, interpretáló énektudása elvitázhatatlanul megvan, amely igen előnyös tulajdonsága, indiszponált állapotában, főleg a modern, tehát oly dalok előadásánál, a melyeknél az ének már nem áriozus, hanem helyenkint — úgyszólván — elveszíti uralkodó jellegét és a zenével koordinált viszonyba kerül, jutott érvényre. A műsor egyes számainak előadása, p. o. Brahms „Von ewiger Liebe“ c. dala, igen szépen sikerült. Műsora nagy ízléssel összeállított, előkelő számokból állott.

Az indiszpozícióval szemben a közönség, az énekesnő minden törekvése dacára, amelynek eredményeképpen előadása a műsorral lépést tartva, határozott emelkedést mutatott, nem tudott elnéző lenni és türelmetlenségének, nyugtalankodásának érezhető jeleivel még inkább fokozta az énekesnő izgatottságát.

Az énekszámokat Káldi Soma zenetanár kísérte.

Nem csekély mértékben kedvezőtlen hatással volt az énekesnő sikerére Szalai Gyula föllépése. A rendezés itt megfelelő komoly, stílszerű szavallatokat állított a programba és csak az utolsó pillanatban volt kénytelen tudomásul venni, hogy Bérczyt a drámai színészt Szalai Gyula komikus váltja föl, ki bármennyire is iparkodott alkalmazkodó — és fehér — lenni, a sűrű taps folytán lassan-lassan mégis csak a saját szerepkörébe terelődött, ahol bizony nagyon

-KÖR.

Élyt Káldi Soma, rendezi. Műsor: Ármás. I. Molto dante con moto Finale. Előadják Debreczeni városi ón Füredi Samu, kola cellótánára

előadja Füredi Johánné Hoff-

tion et Rondo

előadja Füredi Káldi Soma.

Ferenc, a kis-

d. Hegedűn elő-

án kíséri Káldi

ál. Cellón elő-

séri Wohánné

0-iki estélyéről
tuár 24-iki szá-

dván, azt a kö-

fővárosi hang-

udapesti nagy-

lapok igen el-

zem- és fültanú

alapján öröm-

ermünk dobo-

zony nagyfokú

ő főleg hang-

ötlen hatással.

o híján, hangja

éget, teltséget,

ő, alt-hangnál

kezetű, kongó

g sötét színe

ot. E tulajdon-

s hurutos köd-

lól helyenkint,

an verőfénye-

angja erős volt

diszpozíció ter-

intonálásra is.

n regiszterből

(Stockhausen)

főleg a mély

leszorításával

preselt han-

nyúságot, amit

elvető, hanem

ával képezett,

skálának hívei,

konstatáltunk.

ő, interpretáló

regyan, amely

zponált állapo-

ly dalok elő-

r nem áriozus,

n — elveszít

koordinált vi-

A műsor egyes

s „Von ewiger

erült. Műsora

elő számokból

a közönség,

dacára, amely-

a műsorral

dest mutatott,

metlenségének,

eivel még in-

ottságát.

ma zenetanár

ezőtlen hatás-

Szalai Gyula

elöl komoly,

programmba

volt kénytelen

dramai színész

á bármennyire

fehér — lenni,

mégis csak a

bizony nagyon

is otthonosan érezte magát. Föllépésének Kabaré-jellege megbontotta az estély egységét, meglazította a hangversenyeremi fegyelmet, a figyelmet magára terelte, mely körülmény az énekesnő szerepét még inkább megneghezítette.

M-s. M-s.

A Kör felolvasó-délutánja. A Széchenyi-kör szerdai fölolvásó-délutánján Kővesi Lajos, a kisszebeni főgimnázium új igazgatója szerepelt „A maradandó szép — szellemi élvezetünkben” c. fölolvásásával. Előadása előtt Gömör János, a Kollégium gimnáziumának igazgatója üdvözölte őt a Széchenyi-kör nevében. Az előadás az irodalom újabb irányainak a hazafias és erkölcsi eszméktől való eltérését mutatta be, a költészet minden ágából vett ismert klasszikus művekkel igazolván, hogy költőileg értékes mű csak olyan lehet, mely erkölcsi alapon áll. A költészet az élet és lélek megszépítésére, nemesítésére van hivatva, nem térhet tehát az azon ideálunktól, hogy az erénynek, igaznak diadalmaskodniok kell és nem úzhet gúnyt nemes erkölcsi föl fogásunkból. Ugyanerre az eredményre jutunk akkor is, ha a költeménytől csak azt kívánjuk, hogy szép legyen, mert igazán, nemesen szép csak az a mű, melynek gerince az erkölcs, mert szépségeket elsősorban a felületnél mélyebben, a tartalomban, nem pedig csupán a külső formában keresünk. A szülőkhöz fordul fölolvásása végén az előadó: vigyázzanak, mit vesz kezébe a gyermek, a tanuló, a nem kritikus szem. A tapasztalatlanság kíváncsiság által hajszolja mérget ehetik cukor gyanánt; az iskola kijelöli az irányt, az ellenőrzés a szülői ház feladata. A minden ízében magvas fölolvást nagyszámú közönség figyelemmel hallgatta és meg vagyunk győződve, hogy máskor is örömmel fogja olvasni Kővesi Lajos nevét a Széchenyi-kör plakátjain.

HIREK.

Kissóczy Máttyás nyug. tvsz. elnök ünneplése. Az eperjesi kir. törvényszék, az eperjesi és évidéki kir. járásbíróóságok s az eperjesi kir. ügyészség személyzete elhatározta volt, hogy a nyugalomba vonult tvsz. elnöknek, Kissóczy Máttyásnak arcképét a kir. törvényszék tanács-terme részére megfesteti s evégett Kurth Miksa festőművésszel érintkezésbe is lépett. Midőn erről a volt elnök értesült, megüzente, hogy a képet ő maga festeti meg, viszonzásul pedig a vele szolgált tisztviselők arcképeit kéri albuma részére. Mult vasárnapon, Máttyás-napján küldöttség adta át az albumot a nyugalmazott elnöknek. Dr. Körtvélyessy Dezső, a kir. törvényszék új elnöke tartalmas beszéddel, szívhezszóló szavakkal ünnepelte Kissóczyt, méltatta elévülhetlen érdemeit, melyeket a kir. törvényszék s a felügyelete alá tartozó bíróságok bölcs vezetésével szerzett, kiemelte a bajtársias, szívélyes viszonyt, mely őt előbb alantasabb állásában, majd 10 év óta elnöki tisztében a bíróságok személyzetéhez fűzte. Azzal a kíváncsággal fejezte be beszédjét, hogy az ünnepelt még sok évig jó egészségben élvezhesse nyugalmát, melyre oly nagyon rászolgált. Mélyen meghatva köszönte meg Kissóczy Máttyás a szívélyes ovációt s kifejezett jókívánságot s viszont az ég Urától áldást kért volt munkatársaira. A rákövetkező napon leplezték le a kir. törvényszék tanács-teremben a nyug. elnök képét az összes személyzet jelenlétében. A megszólalásig hű kép, mely Kissóczyt díszmagyarban ábrázolja, Kurth Miksa ecsetét dicséri s legsikerültebb alkotásaihoz tartozik.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Révész Artur eperjesi kir. járásbíróági joggyakornokot ugyanoda jegyzővé nevezte ki.

Képkiallítás. A lapunkban már többször méltattott eperjesi képtárlat egész művészi anyagát most szerdán csomagolják. De az elszállítás lehetetlensége miatt minden festményt mélyen leszállított áron kiárúsítani megkísérlik. Mindenestre jó alkalom ez oly piktorok vásznainak megszerzésére, akik keresettségüknel fogva vidéki képkiallításokon nem igen szoktak szerepelni.

Festők figyelmébe! Kiárúsításból megvásárolt **festékek** és **festőszerek** olcsó áron; modern **festőminták** (kölcsönbe is) kaphatók a **Stehr**-féle könyvkereskedésben.

Jégünnepély. A 66. gy-ezred tisztikara mult hó 23-ikán jótékonycélú jégünnepélyt rendezett a helybeli Korcsolyaegylet jégpályáján. A megelőző fagyos napokat lanyha időjárás követte, a jég olvadni kezdett s a korcsolyázás nemes sportjának hódoló hölgyek, kik napok óta jelmezterveken törték fejüket, már-már elszontyolodva attól tartottak, hogy az egész jégünnepély — befagy. Szerencsére a rendező tisztikar agya attikai sóval bőven telítve lévén — zavarba nem jött s a jégpályát egy-két mázsa, hanem is attikai, de sóbányai sóval meghintvén — az ünnepély megtartását lehetővé tette. Kedves látvány tárult a néző szemek elé a jégen, a sok szebbnél-szebb jelmez kaleidoszkopszerűen hemzsegett s mozgott szerteszejjel s az amatőr-fényképezők részére is kellemes objektumul szolgált.

Visszajönnek a 67-esek, elmennek a 66-osok. Pár hónappal ezelőtt közöltük, hogy Eperjes város közönsége mozgalmat indított, hogy a város régi háziezrede, a cs. és kir. 67. sz. gyalogezred, amely Sáros-, Szepes- és Liptómegeykből egészítődik, Ungvárról Eperjesre visszahelyeztessék. Ezen mozgalom következtében Koós Béla, vármegyénk főispánja terjedelmes fölirattal fordult a honvédelmi, illetve a közös hadügyminiszterhez, amelyben kifejtette azokat a nehéz közlekedési, élelmezési stb. viszonyokat, amelyek okvetlen szükségessé teszik, hogy az ezred pótzászlóalja visszahelyeztessék régi állomáshelyére, annál is inkább, mert az ezred, amelynek legénysége legnagyobb részt tótajkú, ebben a rettenetes világháborúban sikeresen állta meg a helyét s a csebrovi és zsarkovi nagy ütközetekkel pedig úgy az ezrednek, mint pedig a magyar nemzetnek soha el nem hervadó dicsőséget szerzett, amelyet a mi szeretett királyunk is méltányolt, midőn a zsarkovi győzöt, báró Chumin Artur tart. hadnagyot a legnagyobb katonai renddel, a Mária Terézia-renddel dekorálta. A hadügyi kormány teljesen méltányolta a memorandumban felhozott körülményeket és elrendelte, hogy a 67-es gyalogezred Eperjesre visszahelyeztessék, minek következtében az Ungváron állomásozó pótzászlóalj március 15-ikén már teljesen Eperjesen lesz. A hadügyi kormány ezen elhatározása mindenesetre úgy Eperjesen, mint a vármegyében nagy örömet fog kelteni, s reméljük, hogy a város és vármegye közönsége méltó módon fogja fogadni az ezred hő fiait. Midőn tehát egyrészt köszöntjük régi ismerőseinket, meg nem feledkezhetünk azokról sem, akik elhagynak bennünket. Ez áthelyezés kapcsán ugyanis Eperjesről visszamegy Ungvárra a 66-ik gyalogezred pótzászlóalja. Három éve itt székelt az ezred, innen indultak menetszázadai a harctérre védeni a hazát és a trónt, ide tértek vissza hol pihenőre, hol látogatóba, s most, midőn már búcsúzunk tőlük, csak a legteljesebb melegséggel és a legbensőbb barátsággal nyújtjuk kezünket, mert úgy az ezred tisztikara és legénysége — amely határtalan hazaszeretetének és páratlan vitézségének oly fényes tanujelét szolgáltatva az olasz harctéren, hol az ezred déli bataillonja Rátvay Imre őrnagy parancsnoksága mellett végigállotta valamennyi isonzói csata gyilkos tüzét s a legutóbbi offenzívánkban pedig tá-

madásba átmenve mindenhol kegyetlenül verte az olasz hitszegőket s elsőnek vonult be Udinéba, — mindenkor a legteljesebb egyetértésben élt a város és vármegye polgárságával, amelyhez egyébként történelmi kötelek is fűzte, mert Sáros- és Ungvármegye fia a nemzet történelmében már egyszer összetalálkoztak: Rákóczi nagy szabadságharcában, ahol együtt harcoltak a magyar nemzet függetlenségéért Rákóczi sárosi és Bercsényi ungi kurucai, s most, két évszázad mulva újra összetalálkoztak e két nagy kuruc vezér katonáinak méltó utódai. Külön búcsút kell vennünk a pótzászlóalj parancsnokától, Toronyai Károly ezredestől, aki mindenben segítségére volt a város közönségének, a bevonulások folytán előálló hézagokat mindenkor a lehetőséghez és a méltányosságához képest pótolgatta, a város közönségével mindenkor a legnagyobb és legszívélyesebb barátságot és összeköttetést létesített, s így mindenesetre a város közönségének a legteljesebb rokonszenvét és legőszintébb háliját viszi magával új állomáshelyére, ahol bizonyára csak folytatni fogja munkálkodását továbbra is a polgári társadalommal és hatóságokkal karöltve. Szívünk, lelkünk melegével búcsút veszünk Bercsényi utódaitól: a hős 66-os gyalogezredtől. Isten áldja, vezérelje és segítse őket!

Fijfik Árpád.

„Turistik und Alpinismus.” Derék dolog, hogy a Magyar Túrta- és Kárpátgyesület ez ismert kedves és értékes folyóirata, hegyi világunknak a németek előtt való fel-tárása céljából Hefty, Komarniczki és Vigyázó avatott szerkesztésében németül is megjelenik. Mindjárt I. számában is kedvelt lapunkra ismerünk Gyönyörű tátrai képek (Tátracsúcs, Középorom, Ökörhát, Simontorony, Halastó, Lomniczi csúcs, Sziklava, Kárbunkulus, Kriván, Kopahágó, Fehértócsúcs stb.) kíséretében ismereti *Komarniczki* meleg érzéssel és túrista lelkeséssel a Magas-Tátrát Hefty német fordításában. Majd *Delmár V.* a Kis-Tátrában tett téli kirándulásait írja le s pár gyönyörű képet mutat be. Több óév-esti hegyi tátrai tartózkodást ír le a vérbeli túristának, *Grósz A.*, s a világháború földrajzhoz adalékkul *Haltenberger M.* a kárpáti szorosokat mutatja be. Köztük a prislopi hágó és az uzsoki szoros is szerepel. Az újabb irodalom s az egyleti élet ismertetése zárja be a külsőleg is tetszős és mindenekelőtt tartalmas füzetet. A továbbiakat is ismertetni fogjuk. Egyik szép és hálás rovata az idegenforgalomról is szól, amelynek előmozdítása és kifejlesztése a háború után egyik legsürgősebb feladatunk. De szép dolog az is, amire itt Eperjesen az iskolák összes fokozatain kezdettől fogva törekedtünk, hogy súlyt helyez a téli és nyári tátrai túristikának és sportnemeinek az ifjúsággal való megkedveltetésére is. Szép jövőt és sikeres eredményt jósolunk és kívánunk e derék folyóiratunknak!

Sz. M.

Közgyűlés. Az Eperjesi Fogyasztási Szövetkezet (Kossuth Lajos-u. 19.) február 24-ikén tartotta meg XIV. évi rendes közgyűlését a Rákóczi-kör kistermében, *Beszkid* Antal országgyűlési képviselő elnökletével, az üzletrészes tagok szép számának részvétele mellett. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseit és az előterjesztett évi mérleget, amely 9095 kor. 43 fill. tiszta nyereséggel zárult. Az üzletrészesjegyenkénti osztalék 4 koronában lett megállapítva. Jótékony célra 600 koronát szavazott meg a közgyűlés és pedig 100 koronát az eperjesi hadiárva-alapra, 200 koronát a Vakok Intézetének, 100 koronát az Első Eperjesi Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaságnak, 200 koronát pedig a sárosvármegyei tanítók létesítendő hadiárva-alapja javára. A felügyelőbizottságra Zaborovszky Béla és Mikó Imre egyhangulag újból megválasztattak.

Ki a megtaláló? Geiger József (lak. Fő-u. 3.) elvesztett Weiser Lajos kereskedése előtt egy kis fekete bőrtárcát, melynek tartalma 600 koronán felüli papírpénz volt. A megtaláló illő jutalomban részesül, ha ez összeget a városi rendőrkapitányságnál átadja.

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

BODEGA

FÜTCA : TELEFON
46. SZ. : 162. SZ.

A „Vasárnapi Ujság“ febr. 24-iki száma szenzációs képekben mutatja be az Ukrániával kötött békeszerződés aláírását, különös érdekességgül szolgál a rheimsi városi tanácsról felvett képek, melyek az ostrom alatt készültek, mikor a városi hatóságok pezsgős-pincékben húzták meg magukat. Az amerikai csapatok partraszállása Franciaországban, Abdul Hamid ex-szultán halála, a flamandok függetlenségi mozgalma stb. adják a többi képet. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Bán Ferenc novellája, Ambrus Balázs verse, kénezi Nagy Ferenc érdekes följegyzései az angol fogolytáborok életéről, Bennett pompás angol regénye stb. Egyéb közlemények: néhány harctéri kép, s a rendes heti rovatok: a háború napjai. AVASÁRNAPI UJSÁG előfizetési ára negyedévre 10 korona. Megrendelhető a VASÁRNAPI UJSÁG kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanítt megrendelhető a KÉPES NÉPLAP, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Lokomobil- és cséplőgépek kezelésére képesítő tanfolyamot tartanak a faipari szakiskolában március 4-ikétől kezdve nyolc héten át. A képesítővizsga díja 10 kor., tandíj 10 kor., beiratási díj 2 kor.

Kassa város és a sakkverseny. A Kassai Sakkör kérvényt nyújtott be a városhoz, melyben a Kassán rendezendő országos sakkverseny 12,000 koronát tevő költségeihez hozzájárulást kér. A nagybizottság a mai időt nem tartja ily esemény céljaira alkalmasnak s ezért a kéréssel érdemben nem foglalkozott.

Trockij Bécsben az ESZTENDŐ februári számában. Az ESZTENDŐ, híven programjához, 2. számában sok finom és értékes irodalmi közlemény mellett ismét szenzációs cikkel hívja magára a figyelmet. Trockijnak hű és pontos irodalmi arcképe közli dr. Szabó István tollából. Gábor Andor egy finom, nemes hangulatú verset írt a tartalmas kötetbe. Krudy Gyula legszebb novelláját közli. Várnai Zseni elhunyt kisfiáról szóló költeményével szerepel. Karinty Frigyes a mai politikusokat egy shakespearei karrikatúra keretében szólaltatja meg. Hatvany Lajos érdekes elbeszélés keretében szatírákat tesz közzé. Somlyó Zoltán mély lirájú és érdekes versét jelenteti meg. Kaffka Margit az anyákról, az öregedő asszonyokról ír. Kozma Andor elbeszélő költeményét közli le, melyet a Kisfaludy-Társaságban olvasott fel. Bölönyi György képekről és szobrokról mond bírálatot. Földi Mihály, az új magyar irodalom irékes tehetsége elbeszéléssel mutatkozik be az ESZTENDŐ közönségének. A Könyv és Napló rovat cikkeit Hatvany Lajos, Herczeg Géza, Kosztolányi Dezső, Szécsén József és Szilágyi Hugó írta. Kapható könyvkereskedésekben és a hírlapárusoknál. Ára 6 kor. Előfizetési ára a PESTI NAPLÓ előfizetői részére negyedévre 9 kor. helyett 3 kor.

Árdrágító. A rendőrkapitány *Lefkovic* Lipótné sz. Friedmann Háni cipőkereskedőt, mert 43 kor. 90 fillérré jelölt cipőért 60 koronát vett, 300 kor. pénzbüntetésre ítélte.

Szalmafeltárás. A napról-napra fokozódó takarmányhiány hatékony ellensúlyozása érdekében szükséges, hogy ne csak a meglévő pótlék igénybevétele, hanem hogy új takarmánytermékek is megszerzhetők legyenek. Ez okból a hadügyminisztérium akciót indított a szalma feltárásának ügyében és részletes útbaigazítást adott ki, mely a kassai keresk. és iparkamaránál az érdeklődők rendelkezésére áll. E helyen az iparkamara csak annyit hoz az érdekeltek tudomására, hogy azon takarmánycikkek közé, melyeket az állati emésztésre feltárás útján kell alkalmassá tenni, tartoznak a szalma- és szalmamű termékek. Az emésztésre káros anyagok eltávolítása lúggal vagy főzés által történik. E feltárt szalmatakaromány tápértéke kb. 50%-nyi, ugyanannyi mennyiségű szénához viszonyítva. A szalmafeltárással foglalkozni szándékozó vállalatok részére a katonai parancsnokság megfelelő mennyiségű szénát helyez kiállításba és e jövedelmezőnek ígérkező eljárással foglalkozni szándékozók részére minden tekintetben útbaigazítást nyújt.

Mozgósínházak mősora.

OLYMPIA:

Vasárnap: *Cabiria* II. része.
Szombaton: *A tenger démona*. Amerikai szenz.

URÁNIA:

Vasárnap: *Dorrit kisasszony*. Dickens világ-hírű regénye filmen.

Kedden: *Az útszéli rózsza*. Egy bécsi leány életéből.

Szerdán: *A néma tanú*. Harry Piel szenzációs kalandjai.

Csütörtökön: *A Madonna csodája*. Maria Carmi a főszerepben.

Az előadások kezdődnek hétköznapon 5, 7 és 9 órakor, ünnepeken és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Jegyelővét Haltenberger ruhatisztító-üzletében.

MULATÓ.

Apró történetek.

Az új törvényszéki elnök esküvételénél Kurth Miksa festőművész képére esett pillantásom. Néhai való jó *Palugyay* Gusztáv daliás alakját adja vissza a kép oly élethűen, oly közvetlenséggel, mintha csak az ábrázolt ki akarna lépni az aranyozott keretből. Mintha csak meg akarna szólítani az ő behízelt hangján. S önkéntelenül visszaemlékeztem a tűnt időkre, mikor még ő uralkodott ezekben a termekben. Itt tartott cercle-t, melyhez a komoly, idegölő munka elvégzése után a porlepte aktáktól szívesen járultak bírák, tisztviselők. Szellemes társalgó volt. Causeur. A jogakadémia érdekes nesztorja, dr. Horovitz Simon szintén fel-feljárógatott hozzá egy kis fesztelen, humoros csevegésre. Mint elnöknek a minősítése nem dicsekedett a nagy *K*-val s szó ami szó, a túlzott munkakedv nem volt a legnagyobb szenvedélye, ami különben az ő korában nem is volt csoda, de az ő jóindulatú, barátságos modorával, biztató, buzdító szavaival tudott hatni alantasaira. Patriarchálisan ment akkor még minden, de azért alatta sem volt az eperjesi törvényszék az utolsó.

Kényszerűségből csöppent bele a hivatalnoki életbe. Mikor úri passzióinak, költségek életmódjának nemcsak saját öröklött vagyona esett áldozatul, de két feleségének hozománya is elúszott, előkelő rokonsága révén megyei tisztséghez jutott. Az ő kedvéért kreáltak a harmadik alispáni, úgynevezett úrbéri alispáni állást Liptóban. Mint ilyen, ő járt el a tagosításkor, birtokrendezésnél. Csorba község tagosítása ügyében Bogomér ivadéka, mint volt földesurak között csak nem akart létrejönni az egyezés. Mindegyikük húzódozott a csorbaitóttól s kopár környékétől, minthogy ez akkoriban vajmi csekély értéket képviselt. Egy tárgyaláson szintén meglehős harcias hangulat uralgott a komposzesszor urak között, egyikük sem akart tágítani. Téli víz idején volt s már az urak fogattak, hogy hazaszánkázzanak, de akkor *Palugyay* még egy kísérletet tett. Bundásan, botosan, ahogyan volt útrakészen, poharat ragad s a legtehetősebbhez, Szent-Ivány Józsefhez intézi szavát — három nyelven igen ékesen tudott beszélni —, appellál nagylelkűségére, hazafiságára s felszólítja őt, hogy vállalja a — csorbai-tavat. Szent-Ivány hajlott az elokvens beszédre, osztályba fogadta a felkínált paflagoniát, de nem is volt oka megbánni a dolgot. Nehány évvel ezelőtt három milliócskát vágott zsebre a csorbai-tó vételára fejében.

Albrecht főherceg egy ízben Liptóba is el látogatott, ahol a megye urai kellő hódolattal fogadták. A tisztelgésnél feltűnt neki *Palugyay*, ki lebilincselő egyéniségével, szellemes társalgásával csakhamar megnyerte tetszését, oly-

anyira, hogy másnapra, délelőtti 10 órára magához kérette. Ez nagy kitüntetésszámba ment s a szentri-körökben sok irígye akadt *Palugyay*nak, kinek szép karriert jósoltak a főhercegi protekció révén. De *Palugyay* estére valami mulatozó kompániába vetődött s mint-hogy nem volt a jónak elrontója, ottrekedt köztük s a híres *Pityó* cigányprimás trávnicái mellett a hajnali órákig elmulatott. Így történt, hogy a magánaudienciáról lekéselt, 5 perccel 10 után ment fel a megyeházára, ahol már a lépcsőn találkozott a főherceggel. A főherceg ridegen, fejbillentéssel fogadta *Palugyay* köszöntését s szótlánul elment mellette. Vége volt a magas kegynek, mert tudvalevőleg a nagyok udvariassága a pontosság, de azt aztán ők a maguk irányában is megkövetelik.

Amikor *Palugyay* fiatalabb éveiben Pesten akott, előkelő szabók félig ingyen varrtak reá — reklámot csinált a firmájuknak az általuk szállított öltöny viselésével. Pompásan is állt arányos termetén a szabók remeke. A ruházatkodásban megszokott fényűzést későbbi éveiben is megtartotta. Teljes ellentétben volt ebben fia: Gyula, a későbbi liptói alispán. Közönségesen magyar ruhában járt, pörge kalap a fején, dohányzacskó sallangja lógott ki a zsebéből. Egy ízben *Palugyay* — a papa — Budapesten jártában valamely előkelő szállodába szállt s mikor napközben valahonnan a szállóba visszatért, a portás ezen szavakkal fogadta: „Nagyságos uram, *egy paraszt* ke-reste“. Leírás után *Palugyay* nyomban tudta, hogy ez a parasztember a — fia.

Mint a liptószentmiklósi járásbírószág vezető-bírájának az úgynevezett klastromépületben volt hivatalos lakása. Tudott reprezentálni s ünnepélyes alkalmakkor díszmagyarban vezette templomba a járásbírószág népes személyzetét. De mint bíró is megállotta a helyét és nagy népszerűségnek örvendett. Ha ő tárgyal, rendszerint egyezés volt a vége, ugyancsak tudott a nép nyelvén beszélni. Akkor kapta a Ferencz József-lovagrendet, melyhez neki sógora, Szent-Ivány Márton főispán látogatójegyven e szavakkal gratulált: „Ex intimo cordis liripipio“.

Eperjesi törvényszéki elnök korában történt vele a következő mulatságos eset. Az egyik vidéki járásbírószágot vizsgálta. A hivatalos funkció nem tartott túlsoká, mert *Palugyay* már ugyancsak nem lehetett bürokratának mondani. Nem nyargalt aprólékos formaságokon, nem keresett kákan csomót. Ellenben a fehér asztal örömeit ki tudta élvezni. Ismeretes volt ingyenc voltáról s a járásbírószágot vezetői ki is tettek magukért s egész tábori kis traktát csaptak elnökük tiszteletére. Hát a mondott alkalommal kérte *Palugyay* a járásbírótól: „Van-e sok fogoly?“ „Nincs mostanában egy sem.“ „De kár“ — mondja *Palugyay*. „Kár? — csodálkozik a járásbíró — már mért volna kár?“ „Nos, nem tudod öcsém, hogy az kedvenc étel?“ „Vagy úgy?“ — nevetett a házigazda, észrevéve a tévedést. A járásbíró embert értett a *fogoly* alatt, az elnök pedig — madarat.

A nemrég elhunyt *Desseffy* Ferenc mondta el nekem *Palugyay*nak egy jellemző mondását. Galócat kapott egy úriember Liptóból, de mert a fia Kassán valamelyik konviktus kosztján élt, oda küldte a halat. Valaki hírül hozta *Palugyay*nak, hogy ő is evett belőle. Pompás volt. „S hogyan készítették?“ — „Kirántva.“ — „Kirántva?“ — méltatlankodott *Palugyay* — *a barbárok!*“ (Nemes halat nem szokás ilyen módon elkészíteni).

Nagyon barátságosan fogadott egy újonnan kinevezett s nála jelentkező joggyakornokot. Dúdeknek hitták. „Isten hozta, kedves öcsém, régóta várjuk, az kell a magyarnak – dúdek.” (Dúdek = garas.) ***

Boldogult Fest Lajos meghallotta, amint egy katonatiszt társától Palugyay kilétét tudakolta. „Wer ist das?” A másik egyet legyintett kezével s odavetöleg felelt: „Der schreibt bei Gericht”. (Na ja, egy senki, egy cibil.) Fest Lajos megjegyezte, „ha ezredjük összes tisztjei összeállnak, nem képesek Palugyaynak egy nobilis gesztusát visszaadni. M . . . sz.

KÖZGAZDASÁG.

362-1918. Országos Sertésforgalmi Iroda. Budapest, V., Bálvány-utca 7. szám.

A sertéstartó gazdák figyelmébe!

Az Országos Közélelmészeti Hivatal vezető m. kir. miniszter úr 56,974-1918. VI. számú rendeletével az Országos Sertésforgalmi Irodát bízta meg a hadsereg és az ország zsírelátásának biztosítása végett szükséges ipari hizlalási akció megszervezésével és lebonyolításával, felhatalmazva az irodát, hogy a hizlaláshoz kellő sovány anyagot szükség esetén rekvirálás útján szerezze meg. Az Országos Sertésforgalmi Iroda felhatalmazást nyert arra is, hogy mindazon állattartóknak (tenyésztőknek), kik sovány sertéseiket a rekvirálás elkerülése végett az alább kitűzött határideig önként felajánlják, amennyiben azok az iroda által alkalmasnak találtnak és tényleg átvételnek, saját hizlalásuk elmaradása folytán elvesztett hasznuk kárpótlásául a maximális áron felül élősúly kilogrammonként 1 korona prémiumot fizessen.

Felhívjuk ennél fogva mindazon állattartókat (tenyésztőket), akik páronként legalább 100 kg. súlyú sovány sertésekkel rendelkeznek, hogy soványsertés-állományukat legkésőbb március 10-ikéig az Országos Sertésforgalmi Iroda II. főosztályának (Budapest, V., Sas-utca 27. sz.) saját érdekükben önként ajánlják fel, mert a felajánlás elmulasztása esetén soványsertés-állományuk a legszigorúbb rekvirálás keresztül-

vitélvel fog megszereztetni s elesnek a fenti, anyagi előnyt nyújtó prémiumtól. A bejelentésnek a valóságához híven tartalmaznia kell a sertések darabszámát, életkorát, az átvészelttség mérvét, a páronkénti átlagsúlyt s annak megjelölését, hogy a sertések miskaroltak és heréltek-e. Mihelyt a páronként 100 kg. súlyt elérték, bejelentendők azon sertések is, melyek jelenleg páronként 100 kg.-on alul vannak. A fenti prémium az ilyen sertések után csak akkor fizetetik, ha azok bejelentése legkésőbb folyó évi április 30-ikáig megtörténik és ha e bejelentett sertések az iroda által alkalmasnak találtak és tényleg átvételnek. 20 darabon aluli tételek nem jelentendők be. Azok a mezőgazdasági hizlalók, akik korábban is rendszeresen foglalkoztak hizlalással, tehát megfelelő hizlaló-teleppel rendelkeznek, sertésbejelentésükkel egyidejűleg ajánlatot tehetnek arra, hogy a birtokukban levő beállításra alkalmas sovány sertéseket a szükséges takarmány kiutalása ellenében önmaguk hizlalják ki megállapítandó feltételek mellett. Az Orsz. Sertésforgalmi Iroda az összes figyelembe jöhető körülmények gondos mérlegelése és felettes hatóságának irányítása alapján esetről-esetre fogja a beérkező ajánlatokat elbírálni.

Az Országos Sertésforgalmi Iroda nyomatékosan figyelmezteti a gazdákat, hogy sovány sertéseiket a kitűzött határideig önként ajánlják fel, nemcsak azért, mert ezáltal jelentékeny anyagi előnyhöz jutnak és elkerülik a szigorú rekvirálással járó kellemetlenségeket, hanem azért is, mert az iroda a jövőben a sovány sertések szállítását engedélyezni nem fogja s így a felajánlás elmulasztó gazdák amúgy sem értékesíthetik majd más módon sertéseiket.

Országos Sertésforgalmi Iroda.

Felelős szerkesztő: dr. Rosenberg Teofil. Kiadótulajdonos: dr. Koós István.

866. rkp. sz. Eperjes sz. kir. város rendőrkapitányától.

Figyelmeztetés.

Az „Olympia“-mozgóban f. hó 23-ikán előadás közben meggyulladt a film s annak néhány méter hosszúságú darabja elégett. A közönség a füst láttára s egy meggondolatlan közbekiallás folytán: „mindenki-meneküljön”, – fejévesztve

rohanta meg a kijárókat s csak a véletlennek köszönhető, hogy szerencsétlenség nem történt.

Ezen esetről kifolyólag, a közönség megnyugtatóul közlöm, hogy hasonló alkalommal viselkedjék nyugodtan, mindenki a helyén maradjon, mert a mozgó teljesen tűzbiztos s így a közönséget semmi veszély nem fenyegeti.

A vetítőkamera vasbetonból készült, annak minden alkatrésze vas, a film aszbeszttel bélelt pléhdobból pereg ki s ugyanolyan dobba pereg vissza s így a filmnek csak a két dob között lebegő s a biztosítócsattok elzárásáig leszaladó 1-2 méteres darabja éghet el, amiből semmiféle tűzveszély nem származhatik.

Eperjes, 1918. február 24.

Saly Győző, rendőrkapitány.

Hotkócz-Szepesútváron eladó

jutányos áron mindenféle legmodernebb gazdasági eszköz: vasesék, vasborona, kultivátor, vashengerek, :: sorvetőgépek, marokrakó és kéveköto aratógépek, fűkaszálok, műtrágyaszóró, trieur, fa és vas szeszhordók, gőzcséplő.

Azonkívül 24 jármosökör, 20 drb igásló, 32 tehén, 49 növendékmарha, 4 tenyészbika és csikók.

Házvezetőnő

— 12-éves, szolid, illemtudó fiával — állást keres csakis helyben, márc. 15-ikétől. Tudakozódni lehet Szebeni-ut 14. sz. a. az emeleten, Horváth Istvánnénál.

MEGHÍVÓ. A Héthársi Takarékpénztár Részvénytársaság, Héthárs,

részvényesei ezennel tisztelettel meghívtnak a f. évi március 21-ikén, csütörtökön d. u. 4 órakor Hétháron, az intézet helyiségében megtartandó

VIII. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése. 2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére. 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovafoordítása tekintetében. Héthárs, 1918. január 20-ikán.

Felkérjük ama tisztelt részvényeseinket, kik mint ilyenek a közgyűlést megelőzőleg legalább 15 nappal részvényjegyzékünkben szerepelnek, hogy az esetre, ha a közgyűlésen résztvenni óhajtának, részvényeiket legkésőbb a közgyűlést megelőző napig intézetünknel vagy az Eperjesi Bankgyűléstnél Eperjesen, elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek, mert alapszabályaink 15. §-a értelmében csakis a kapott elismervény alapján gyakorolhatják szavazati jogukat.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla 1917. dec. 31-én.		Üzleteredmény-számla 1917. dec. 31-én.	
Vagyon	Telér	Veszteség	Nyeresség
Pénzkészlet 23711 10	Részvénytőke 150000	Kamatok:	Nyeresség-át hozat mult évről 567 77
Részvényesek 37500	Tartalékalap* 15000	Betétek után K. 18642-76	Kamatok:
Váltók 196637 60	Háborús vesz. tartalékalap** 4500	10% tőke-kamatadó K. 1864-25	Váltók után K. 15620-40
Jelzálogkölcsonők 39560	Betétek könyvekre 616266 57	Tiszti fizetések és drágasági pótlékok 4510	Jelz.-kölcson után K. 3671-70
Folyószla-adósok (fedezet mellett) 2837 22	Eperjesi Bankgyűlet 34720	Üzleti költségek 1683 19	F.-számlák s lombardkölcsonők után K. 9848-93
F.-szla-adósok (Lombard) 423532 44	Hitelezők 559 30	Házbér 450	Értékp. után K. 3174
Értékpapírok* 95353	Fel nem vett osztalékok 772	Adók 3006 65	Hazai pénzüint. kamatok K. 2512-57
Pénzüint. közp. üzletrész 1200	Nyeresség 9008 03	Nyeresség:	Jutalékok 3767 51
Postatakarékpénztár 429 74		Áth. 1916-ról K. 567-77	Külföldi pénzezen 2
Óvásdíjak 38 80		1917. évi tiszta jövedelem K. 8440-26	
Berendezés 1			
Hátralékos kamatok 10025			
830825 90	830825 90	39164 88	39164 88

* 10000 K. n. é. 6% -os hadikölcsönkötvény
20000 K. n. é. 5 1/2% -os pénztárjegy
30000 K. n. é. 5 1/2% -os törcl. hadikölcsönkötv.
40000 K. n. é. 6% -os VII. hadikölcsön.
** Ezévi dotációval K. 16500 —
K. 5503 —

KRAJCZER ENDRE s. k., pénztárnok. Héthárs, 1917. december 31-ikén.
BRÜHL MENYHÉRT s. k. BALÁZS TIVADAR s. k. Az igazgatóság:
DR. KÁDAS MIKLÓS s. k. GROSZWIRTH SAMU s. k. BORNEMISZA LAJOS s. k. FISCHER MÓR s. k., főkönyvelő.
FÖLDES ZOLTÁN s. k.
DR. ROSENBERG TEOFIL s. k.
A fenti mérleg-számla alulírottak által az intézet számadásai és könyvei alapján megvizsgáltatott és a közbenjárásunk mellett felvett leltárral összehasonlítottván, mindenben helyesnek találtatott.
Héthárs, 1918. január 20-ikán.
A felügyelő-bizottság:
KÖSZEGHY JÓZSEF s. k. DESSEWFFY MARCELL s. k. SCHÖNWIESNER JÁNOS s. k.

□□□□□□□□

Meghívó.

□□□□□□□□

A Sárosvármegyei Takarékpénztár R.-társ.

1918. évi március hó 4-ikén délután 3 órakor Eperjes szab. kir. város tanácstermében tartja

IX. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja

.....
az igazgatóság.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről és a mérleg előterjesztése. ■ 2. A felügy.-biz. jelentése. ■ 3. A zárszámadás megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása. ■ 4. Az igazgatóság indítványa közgyűlési elnök választása és az alapszabályok 24. és 31. §-ának módosítása iránt. ■ 5. Két igazgatósági tag választása. ■ 6. Esetleges indítványok. ■ Eperjes, 1918. évi február hó 12-ikén.

Kivonat az alapszabályokból: 17. §. Minden részvény egy szavazatra jogosít, de 30-nál több szavazatot senki, sem saját nevében, sem meghatalmazás alapján, sem e két minőségben együtt nem gyakorolhat. 19. §. Közgyűlésen csak személyesen megjelenő önjogú oly részvényes gyakorolhat szavazati jogot, kinek részvénye legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 hónappal nevére iratott s a részvénykönyvbe bevezetett. A részvényes írásbeli felhatalmazott által is képviselheteti magát, de a meghatalmazottnak szintén részvényesnek kell lennie. 22. §. A rendes közgyűlés napirendjére csak oly indítványok tűzhetők ki, amelyek az igazgatóságnak legkésőbb dec. 31-ikéig be lettek terjesztve.

Tartozik	Vagyoni	Mérleg-számla.	Teher:	Követel	Veszteség	Eredmény-számla.	Nyereség	
Pénzkészlet	168,727 98	Betétek:			Takarékbetétek kamatai	182,069 16	Nyereségáth. az 1916. évről	2,906 85
Váltók	821,215 18	Tak.-betéti könyvekben	4,674,647 30	4,674,647 30	Lombardkamat	127,534 92	Váltókamat	63,760 10
Jelzálogkölsönök:		Betét folyószámlán	1,202,658 63	1,202,658 63	Visszleszámitolási kamat	2,726 22	Jelzálogkamat	20,107 47
Kamatkozó jelz.-köles.	322,232 99	Életbiztosítással képes.			Engedményezett jelz.-kölcso-		Törlesztéses jelzálogkölcso-	
Törlesztéses	43,015 83	takarékbetét		7,672 -	nök kamata	2,662 90	nök kamata	2,261 75
Értékpapírok:		Hetibefizetéses betét		3,699 94	Engedményezett törlesztéses		Folyószámla- s egyéb kamat	301,905 37
Tőzsdén jegyzett értékek	1,917,920 50	Engedm. jelzálogköles.			* jelzálogkölsönök kamata	2,260 61	Értékpapirkamat	107,556 40
Tőzsdén nem jegyzett		Kamatkozó jelz.-köles.		53,971 90	Tiszti fizetések	31,725 -	Jutalékok	31,079 88
részvények	14,000 -	Törlesztéses		43,015 83	Igazgatósági és felügy.-biz.		Saját ház bérjövendelme	5,809 70
Pénzint. Központ üzlet-		Hitelezők		5,936,588 88	tagok fizetése	9,250 -	Háborús kétes követelések-	
részbefizetés	4,800 -	Fel nem vett osztalék		1,324 -	Alkalmazottak háborús drá-		ből befolyt	1,464 13
Értékpapírok függő szel-		Átmeneti passziv kam.			gasági segélye	6,283 50		
vényeinek értéke	33,606 06	Előre fizetett jelz.-kam.		2,379 20	Intézeti helyiség bére	1,640 -		
Szelvények	17,616 21	" váltókam.		3,908 31	Üzleti költségek:			
Adósok	10,344,901 14	Átmeneti tételek		4,093 68	Nyugdíjbiztosításhoz int.			
Ingatlan (Fő-u. 68. sz. ház)	146,381 50	Óvadékok		85,000 -	hozzájárulás, posta- és te-			
Felszerelések	100 -				lefondják, elhaszn. nyom-			
Átmeneti aktív kamatok:		Saját tőkék:			tatványok, irodaszerek, fű-			
Hátralékos jelz.-kam	1,930 30	2500 drb osztalékjogo-		1,000,000 -	tés, világítás stb.			
Hátralékos váltókam.	18,216 76	sult 400 K. n.é. részvény			Adó	12,989 32		
Átmeneti tételek	2,180 51	1250 drb 1918. jan. 1-től			Tőkekamatadó	21,620 29		
Óvadékadósok	85,000 -	osztalékjogosult 400 K.			Jótekmény adományok	18,206 93		
		n. é. részvény		500,000 -	Főszereleknél leírás	1,852 -		
		Általános tartalékalap*		267,119 -	Saját ház utáni adó	900		
		Különleges tartalékalap**		22,177 -	Saját ház karbantartása és	1,779 01		
		Háborús kétes köv. külön			tűzbiztosítási díjak	586 24		
		veszt. tartalékalapja***		20,823 64	Nyereség-egyenleg:			
		Nyereség-egyenleg:			nyer.-áth. az 1916. évről	2,906 85		
		nyer.-áth. az 1916. évről			nyereség az 1917. évben	109,858 70		
		nyereség az 1917. évben						
				13,941,844 96		536,851 65		536,851 65

* Az általános tartalékalap az idej. dotációval 272,374.43 K.
** A különleges 30,000 - K.
*** A háborús kétes követelések külön veszt. tart.-alapja 22,723.64 K.
Összesen 325,098 07 K.

ÁGOSTON KÁROLY s. k. ENGLÄNDER ADOLF s. k. GERŐ MIHÁLY s. k. BR. GHILLÁNY LÁSZLÓ s. k. GLASNER MÓR s. k. MOSKOVITS GYULA s. k.
ROSKOVÁNYI MIKLÓS s. k. DR. TURKINYÁK ALADÁR s. k.

Az igazgatóság:

Eperjes, 1917. december hó 31-ikén.

A felügyelő-bizottság:

ARDÓ ALFRÉD s. k. FERDERBER IZSÓ s. k. DR. FUCHS LIPÓT s. k. (hadbavonult) RÁCZ ISTVÁN s. k. SCHWARZ ÁRPÁD s. k.

MUSSONI ANTAL s. k.,
ügyvezető-igazgató.

600—800 korona havonta

szerezhető sorsjegyek részletfizetésre való eladása által. Ügyes, megbízható ügynökök (nők is) kerestetnek e célra legelsőrangú pénzügyéshez. — Eredményes működés esetén fix-fizetés.

Felvilágosítással szolgál
Steiner József, Budapest, VII., Erzsébet-körút 2., I. 10.

Hirdetmény.

A Héthársi Takarékpénztár

közhírré teszi, hogy 1918. évi január 1-jétől kezdve betéteket

: netto 3⁶/₁₀%-kal :

kamatoztat.

Héthárs, 1918. február 26.

Az igazgatóság.

Egy ház

(minden kényelemmel)

kerttel eladó.

Bővebbet Fő-utca 144. sz., hátsó emeleten.

A bástya-utcai ház

20. és 21. számú kerttel eladó.

Felvilágosítással szolgál dr. Sonnenschein Simon ügyvédi irodája, Eperjes.

Középiskolai és polgári iskolai magánvizsgákra

osztályösszevonással, érettségire a leggyorsabban, felelősség mellett készít elő

Zsoldos Tanintézet

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Telefon 32-40.

□ Ismertetőt küld az igazgatóság. □

VISZKETEGL!

Rüh, sömör és mindennemű bőrbaj biztos gyógyszere a

BORÓKA-KENŐCS.

Nem piszkít és szagtalan. Ára 3, 5 és 9 kor. Hozzávaló Boróka-szappan 5 kor. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös. — Eperjesen kapható Kovaliczky Pál és Pálesch Árpád gyógyszerészében.

Ciel Jánosné 42-éves magános úrhoz gazdasszonyi állást keres.

:: Jelenleg is ilyen helyen van.

Megkeresési cím: Ciel Jánosné szül. Mojsis Mária, Tapolyhanusfalva.

Teljes baromfiudvarok berendezése

minden nagyságban,

keltető-gépek

kisgazdák és nagybirtokosok részére,

esontörő-gépek

mindennemű takarmány őrléséhez, kézi- és erőhajtásra, legolcsóbban beszerezhető a

Nickerl és Társa r.-t.-nál

kizárólagos vállalat szakszerű baromfi- és apróállattenyésztő-telepek berendezésére

Budapest, V., Vilmos császár-út 52.

Kérje azonnal a 46. sz. árjegyzéket!